Beleidsregels zonnevelden gemeente Borne

Inleiding:
De energietransitie is in volle gang en ook de gemeente Borne wil en moet hier haar steentje aan bijdragen. Borne heeft als doelstelling om in 2050 energieneutraal te zijn. Op de weg daar naar toe zijn er binnen de Regionale Energiestrategie (RES) Twente afspraken gemaakt over de opwek van duurzame energie tot 2030. Borne dient in 2030 in ieder geval 20GWh/jaar op te wekken via grootschalige duurzame opwek. Deze 20 GWh is additioneel aan de grootschalige opwek die er in Borne lag ten tijde van vaststelling van de RES 1.0 (29 juni 2021). Deze opgave is opgenomen in de door de raad vastgestelde 'Energievisie Borne'. Let wel: deze opgave is exclusief hetgeen wordt opgewekt via kleinschalige particuliere opwek op daken.

Borne staat dus voor de uitdaging om in 2030 ca. 20GWh aan additionele duurzame energie grootschalig op te wekken. Maar het is eveneens een uitdaging om het kwetsbare Bornse landschap (De Groene Poort) en de onbebouwde omgeving te beschermen. Om grip te houden op de ontwikkelingen en op de ruimtelijke en ecologische kwaliteit van zonnevelden, zijn er beleidsregels opgesteld. Het algemene doel van deze beleidsregels is het realiseren van zonnevelden met ruimtelijke kwaliteit, waarbij een gedragen proces met meerwaarde voor de samenleving doorlopen wordt. Vragen als: hoe zorg je ervoor dat initiatieven goed ruimtelijk worden ingepast in de omgeving en hoe zorg je ervoor dat de directe omgeving ook een deel van de vruchten plukt van een initiatief, hebben een plek gekregen in voorliggend beleid.

In 2023 had de gemeente al beleid voor zonnevelden ter inzage. Dat was van 6 september 2023 tot en met 18 oktober 2023. Op 12 oktober liet de provincie een voorbereidingsbesluit in werking treden. Daarin liet de provincie weten grootschalige zonnevelden op landbouw- en natuurgronden niet meer toe te staan. Op 27 maart 2024 legde de provincie dit juridisch vast door in haar omgevingsverordening instructieregels hierover op te nemen. Naar aanleiding van de aangescherpte regels van de provincie omtrent zonnevelden heeft de gemeente haar beleid dat zij in voorbereiding had, aangepast binnen de nieuwe kaders van de provincie. Dit beleid heeft in de periode van 8 augustus 2024 t/m 19 september 2024 opnieuw ter inzage gelegen en heeft met inachtneming van de ingebrachte zienswijzen geleidt tot voorliggend beleidsdocument.

Om te voorkomen dat Borne, na het bereiken van de 20GWh/jaar, onbeperkt wordt volgebouwd met zonnevelden is in de beleidsregels vastgelegd dat het college tot 2030 terughoudend om kan gaan met initiatieven zodra de som van de initiatieven voorziet in het RES bod van 20GWh/jaar. Na 2030 wordt beoordeeld in hoeverre verruiming mogelijk is op basis van nieuwe tussendoelen in de Regionale Energiestrategie (RES) Twente. Het moment van bekendmaking van de nieuwe doelen uit de RES Twente voor de periode ná 2030 brengt mee dat dit beleidskader zonnevelden herzien en herschreven zal worden op basis van de situatie en doelen voor Borne na 2030. De voorliggende beleidsregels geven aan onder welke voorwaarden de gemeenteraad en het college van B&W medewerking wil verlenen aan een omgevingsvergunning voor een zonneveld.

Wettelijke basis:
Bepalingen uit de Omgevingswet (o.a. artikel 5.18, 5.21, 16.65, 16.55), de Omgevingsregeling (o.a. artikel 7.3), het Besluit kwaliteit leefomgeving (o.a. artikel 8.0a), de Omgevingsregeling (o.a. artikel 7.4) en de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 1: Begripsomschrijvingen
Deze beleidsregels verstaan onder:
a. **zonneveld(en):** een ruimtelijk samenhangend, grondgebonden installatie in een veld-opstelling voor het opwekken van zonne-energie;
b. **gemeente:** het college van B&W en de gemeenteraad van Borne, ieder vanuit zijn of haar eigen rol en verantwoordelijkheid.
c. **stadsrandzone:** Het gebied dat in de omgevingsverordening van de provincie Overijssel wordt gedefinieerd als 'stads- en dorpsranden'. Op de kansenkaart zonnevelden (Bijlage 1) is het gebied dat wordt aangemerkt als stadsrandzone aangegeven.
d. **hoofdinfrastructuur:** de rijksweg A35, de spoorlijn en de provinciale weg N743 (vloedbeltverbinding).

Artikel 2: Reikwijdte van deze beleidsregels
a. Deze beleidsregels gaan primair over zonnevelden binnen de gemeentegrenzen van Borne op locaties zoals bedoeld onder Artikel 3 lid. a,b en c.
b. Het college werkt alleen mee aan de realisatie van zonnevelden met een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA).
c. De looptijd van de omgevingsvergunning is van tijdelijke aard en bedraagt maximaal 25 jaar, gerekend vanaf ingebruikname van het zonneveld.

Artikel 3: geschikte locaties
De gemeente Borne staat zonnevelden enkel toe op de volgende locaties:
a. op percelen aangrenzend aan hoofdinfrastructuur mits het initiatief past in een samenhangend ontwerp voor het gehele tracé en in afstemming met wegbeheerder;
b. kleine goed ingepaste zonnevelden van lokale initiatieven in de stadsrandzone (tot 2 ha);
c. bruikbare restruimten (zoals ongebruikte gronden op bedrijventerrein, grondwallen en geluidwallen).

En onder de voorwaarde, met uitzondering van locaties binnen de bebouwde kom en op agrarische bouwblokken, dat:

De locatie op de kansenkaart zonnevelden (Bijlage I) als groen (voorkeur) of oranje zijn aangemerkt.

Naast de locaties genoemd onder de leden a,b en c van dit artikel staat de gemeente ook zonnevelden toe op kleine, goed ingepaste zonnevelden op agrarische bouwblokken (tot 2 ha). Deze Beleidsregels zijn hier echter niet op van toepassing omdat dit is geregeld in het omgevingsplan van de gemeente Borne. Waardoor hiervoor geen omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) nodig is.

Artikel 4: Uitsluitingsgronden

a. De gemeente verleent geen medewerking aan het vestigen van zonnevelden in gebieden die op de kansenkaart zonnevelden (Bijlage I) als ongeschikt (rood of rood gearceerd) zijn aangemerkt. Deze gebieden kunnen wel onderdeel zijn van de landschappelijke inpassing van een zonneveld.
b. De gemeente vergunt tot 2030 totdat de som van alle initiatieven (in alle mogelijke vormen van grootschalige opwek) voorzien in de doelstelling van 20GWh/jaar duurzaam opgewekte energie in 2030. Na het bereiken van de doelstelling kan de gemeente terughoudend omgaan met het vergunnen van nieuwe initiatieven.

Artikel 5: Voorwaarden opzet en inrichting zonneveld

De gemeente werkt mee aan het vestigen van zonnevelden nadat de aanvrager heeft aangetoond dat aan de volgende voorwaarden is voldaan:
a. het zonneveld voegt zich naar de belangrijke landschappelijke structuurdragers in de omgeving; zie Bijlage II: 'Inrichtingsprincipes zonnevelden'. Dit document is leidend voor de onderbouwing hiervan.
b. met het vestigen van het zonneveld worden de bestaande en oorspronkelijke perceelgrenzen, waterstructuren en landschapsstructuren behouden en versterkt;
c. de zonnepanelen worden op minimaal 5 meter van watergangen geplaatst;
d. de maximale hoogte van de zonnepaneelopstelling in een zonneveld is 1,6 meter vanaf maaiveld, met behoud van een goede landschappelijke inpassing kan hier in specifieke gevallen gemotiveerd van worden afgeweken.
e. er is rekening gehouden met lichtinval en regenwaterverdeling van de ondergrond en de gevolgen voor de bodemkwaliteit en biodiversiteit;
f. er is rekening gehouden met cultuurhistorische en archeologische waarden;
g. van de oppervlakte van het perceel/ de percelen waarop het zonneveld wordt gevestigd, wordt maximaal 80% gebruikt voor het zonneveld (inclusief onderhoudspaden en afstanden tussen rijen) en minimaal 20% ruimte voor kwaliteitsinvestering in natuur en landschap;
h. de afscherming van het zonneveld dient bij voorkeur natuurlijk te zijn. Alleen als dit aantoonbaar niet anders kan, is een passend hekwerk, zonder gebruik van prikkeldraad en fauna passeerbaar, een optie.
i. er is een ruimtelijke onderbouwing, inrichtingsplan, beplantingsplan, onderhouds- en beheerplan ingediend bij de aanvraag;
j. uit de aanvraag blijkt dat met het realiseren van het zonneveld invulling wordt gegeven aan één of meerdere van de volgende thema's: waterbeheer, natuurontwikkeling, recreatie, educatie, of agrarisch medegebruik;
k. uit de aanvraag blijkt op welke wijze het realiseren van het zonneveld een positieve invloed heeft op natuur en biodiversiteit.

Artikel 6: Planologische en ruimtelijke voorwaarden

De gemeente verleent alleen medewerking aan het realiseren van zonnevelden als uit de aanvraag blijkt dat:
a. rekening is gehouden met milieukundige randvoorwaarden vanuit de omgeving. Daarbij valt te denken aan aspecten als het plaatsen van zonnevelden in of onder hoogspanningsleidingen, boven (hogedruk) gasleidingen of in de nabijheid van wegen of spoorlijnen;
b. de aanleg van een zonneveld niet leidt tot een onevenredige afbreuk van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de aangrenzende gronden, de verkeersveiligheid en de sociale veiligheid;
c. het zonneveld bij voorkeur bestaat uit één aaneengesloten projectgebied en bij voorkeur niet wordt onderbroken door openbaar toegankelijke wegen;
d. het zonneveld niet naast of tegenover een ander zonneveld ligt en bij voorkeur op een afstand van meer dan 250 meter van een ander zonneveld is gelegen;

Artikel 7: Technische voorwaarden

De gemeente werkt mee aan het vestigen van zonnevelden nadat de aanvrager heeft aangetoond dat aan de volgende technische voorwaarden is voldaan:
a. per zonneveld wordt er één type paneel toegepast met dezelfde kleurstelling;
b. de ontsluiting van het zonneveld wordt aangesloten op bestaande wegenstructuur;
c. vanuit de omgeving mogen trafo's, omvormers en/of andere bijkomende voorzieningen niet beeldbepalend zijn. Uit de aanvraag blijkt hoe en waar deze worden ingepast (o.a. locatie, afmeting, kleurstelling, vormgeving en inpassing)
d. aanvrager heeft onderbouwd in een beëindigingsplan hoe het zonneveld, inclusief ondersteunende bouwwerken, door aanvrager of rechtsopvolger op zijn kosten verwijderd en gerecycled wordt. En is bereid om deze afspraken vast te leggen in een overeenkomst met de gemeente Borne.
e. Aansluiting op het elektriciteitsnet realiseerbaar is binnen 5 jaar na het verkrijgen van de omgevingsvergunning en dat

maatregelen onderzocht zijn om zoveel mogelijk piekbelasting op het elektriciteitsnet te voorkomen.
f. Als blijkt, in aanvulling op voorgaand lid, dat buiten de invloed van initiatiefnemer dan wel gemeente niet overgegaan kan worden tot realisatie wegens congestie op het elektriciteitsnet. Dan gaan initiatiefnemer en gemeente gezamenlijk op zoek naar maatwerkoplossingen en afspraken.

Artikel 8: Economische voorwaarden
De gemeente werkt mee aan het vestigen van zonnevelden nadat de aanvrager heeft aangetoond dat aan de volgende economische voorwaarden wordt voldaan:
a. bij de aanvraag een investeringsplan is ingediend waarmee de ruimtelijke inrichtingsprincipes (zie artikel 6) gefinancierd worden.

Artikel 9: Omgevingsparticipatie
De gemeente werkt mee aan het vestigen van zonnevelden nadat de aanvrager heeft aangetoond dat aan de volgende maatschappelijke voorwaarden is voldaan:
a. initiatiefnemer is in een vroegtijdig stadium met de omgeving (omwonenden en andere belanghebbenden zoals natuur- en maatschappelijke organisaties) in overleg getreden en heeft gerechtvaardigde wensen van hen in zijn plannen verwerkt.
b. het overleg met de omgeving en het verwerken van de gerechtvaardigde wensen heeft plaatsgevonden voordat de omgevingsvergunning wordt aangevraagd.

Artikel 10: Lokaal eigendom/ financiële participatie
De gemeente werkt mee aan het vestigen van zonnevelden nadat de aanvrager heeft aangetoond dat aan de volgende maatschappelijke voorwaarden is voldaan:
a. bij de aanvraag is een document ingediend waaruit blijkt welke inspanning is gedaan om de omgeving de mogelijkheid te bieden om mede-eigenaar te worden (streefwaarde is minimaal 50% lokaal eigendom), mede te financieren of mee te profiteren van het zonneveld; Minimaal vereiste is dat inzichtelijk wordt gemaakt welke afspraken de initiatiefnemer met direct omwonenden hierover heeft gemaakt.

Artikel 11: bindend adviesrecht van de gemeenteraad
Conform de 'Beleidsregels Participatie en Uitgebreide procedure Omgevingsvergunning Gemeente Borne 2024' wordt in de volgende gevallen de gemeenteraad om een bindend adviesrecht gevraagd, indien het een initiatief betreft;
- groter dan 2 hectare;
- waarbij sprake is van maatschappelijke onrust of anderszins politieke gevoeligheid .

Artikel 12: Inwerkingtreding
Deze beleidsregels treden in werking op xx xxxx 2024

Artikel 13: Citeertitel
Deze beleidsregels worden aangehaald als: 'Beleidsregels zonnevelden gemeente Borne'

Borne, xx xxxx 2024

burgemeester en wethouders,

Bijlagen:
- Bijlage I: Kansenkaart zonnevelden
- Bijlage II: Inrichtingsprincipes zonnevelden
- Bijlage III: Toelichting beleidskader zonnevelden artikelsgewijs